

قطعهنامه مجمع عمومی سازمان ملل در زمینه حقوق بشر و اقدامات قهری یکجانبه [از جمله نفی تحریم ها]

مصوب ۱۴ نوامبر ۲۰۲۵

امور پژوهشی، آموزشی و ترویجی کمیسیون حقوق بشر اسلامی ایران

پاییز ۱۴۰۴

اشاره:

زمانی گفته می شد که اگرچه به موجب منشور ملل متحد همه کشورها باید از مداخله در امور یکدیگر پرهیز نمایند و اختلافات خود را از طریق روشهای مسالمت آمیز حل و فصل کنند و همواره همکاریهای بین المللی را در جهت اهداف مشترک مندرج در منشور از جمله تحقق منافع مشترک جامعه بشری توسعه بخشند، با این حال، در فصل هفتم منشور ملل متحد برای شورای امنیت سازمان ملل به عنوان مرجع احراز مصادیق تهدید یا نقض صلح و اقدام تجاوز کارانه اختیارات مهمی ذکر شده تا بتواند نسبت به اعاده صلح و امنیت بین المللی نقش موثری ایفا کند. این نقش آفرینی میتواند محدود به ابلاغ یکسری توصیه ها باشد یا به موجب مواد ۴۱ و ۴۲ منشور ملل متحد به ترتیب، تدابیر محدود کننده غیر نظامی یا اقدامات نظامی را در جهت اعاده و حفاظت از صلح و امنیت بین المللی معمول دارد. ماده ۴۱ منشور مقرر می دارد: « شورای امنیت می تواند تصمیم بگیرد که برای اجرای تصمیمات آن شورا اتخاذ چه اقداماتی که متضمن به کارگیری نیروی مسلح نباشد، لازم است و می تواند از اعضای ملل متحد بخواهد که به این قبیل اقدامات مبادرت ورزند. این اقدامات ممکن است شامل متوقف ساختن تمام یا قسمتی از روابط اقتصادی و ارتباطات راه آهن، دریایی، هوایی، پستی، تلگرافی، رادیویی و سایر وسائل ارتباطی و قطع روابط سیاسی باشد.» در اجرای این ماده منشور، در مواردی شورای امنیت اقدامات تحریمی را علیه برخی کشورها یا دیگر تابعان حقوق بین الملل مقرر نموده که از حیث حقوقی برای همه قابل فهم و توجیه بوده است ولو اینکه اعضای دائم شورا با انگیزه های سیاسی نقش آفرینی کرده باشند. طی سالها در کنار این معیار شناخته شده، گفته می شد که کشورها آزادند در روابط خارجی خود سطح تعاملات کم یا زیاد با دیگران را تعیین کنند. به تدریج، توجهات به روندهایی جلب شد که از حالت معمولی روابط خارجی بین کشورها خارج بود. جامعه جهانی احساس کرد که برخی کشورها از ابزارهای سیاسی، اقتصادی و مالی و غیره بهره می گیرند تا سیاست ها و نظرات خود را بر کشور هدف یا برخی شهروندان آن یا بعضی گروهها بنحو غیر قانونی و برخلاف معیارهای حقوقی و انسانی تحمیل کنند. این امر با اعتراضات مختلف مواجه شد. تحمیل کنندگان فشار ناچار شدند برای اقدامات خود پوششی توجیه گر دست و پا کنند مثلا ادعا نمایند که ما برای دفاع از حقوق بشر یا مبارزه با تروریسم یا مبارزه با سلاح های کشتار جمعی چنین فشارها و محدودیت هایی را بر کشوری دیگر تحمیل می کنیم. اما این نقاب ها نیز به تدریج کارایی خود را از دست داد چرا که خود طراحان اقدامات یکجانبه از جمله تحریم ها نوشتند و گفتند که هدف ما فشار بر جامعه هدف است تا مردم دچار درد و رنج شوند و در اثر این درد و رنج اعتراض کنند و نظام سیاسی حاکم را تغییر دهند تا ما به هدف خود برسیم. هم چنین معلوم شد که خود از بانیان اصلی تروریسم در سطح جهانی هستند و هیچ ابایی برای ترور و کشتار فراقانونی در راستای تامین اهداف سیاسی مورد نظر ندارند. علاوه بر اینها خود از جمله اصلی ترین تولید کنندگان و فروشندگان و استفاده کنندان سلاح های کشتار جمعی در جهان هستند فلذا این پوشش برای

توجیه اقدامات قهری یکجانبه نیز کاربردی ندارد. با روشن شدن این واقعیات از یکسو و برجسته شدن آثار ضد انسانی اقدامات یکجانبه اقتصادی و مالی و سیاسی تحمیلی بر مردم کشورهای هدف از سوی دیگر، این حساسیت و باور جهانی تقویت شد که اقدامات یکجانبه قهری از جمله تحریم ها نه تنها هیچ مبنای حقوقی قابل قبولی ندارد بلکه نوعی زور گویی در روابط بین الملل و نقض حقوق بشر و موازین متعدد ذیربط است و حتی در مواردی می تواند عنوان کیفری و به عنوان یکی از مصادیق جنایات بین المللی پیدا کند. این ارزیابی زمانی به اوج خود رسید که کشورهای بانی اقدامات یکجانبه و تحریم ها نه تنها به هدف گیری یک کشور خاص بسنده نکردند بلکه تحریم های ثانویه را نیز وضع نمودند بدین معنا که اگر دیگر کشورها هم با کشور مورد هدف آنها روابط معمولی و تعامل اقتصادی و مالی بر خلاف نظر طرف زورگو داشته باشند آنها نیز تحت فشار و محرومیت قرار می گیرند، گویی اکثریت جامعه بین المللی ناچار هستند یا در حالت انقیاد و سرسپردگی به یک کشور یا گروهی از کشورها، امور خارجی و تعاملات بین المللی خود را سامان دهد یا باید انواع سختی ها و محرومیت ها را به جان بخرند. همین واقعیات باعث شد تا در سطح مجمع عمومی ملل متحد و کمیسیون حقوق بشر و سپس نهاد جایگزین آن یعنی شورای حقوق بشر، اکثریت کشورهای جهان دست بکار شوند و طی چند دهه ضمن محکومیت موردی برخی مصادیق تحریم ها و اقدامات یکجانبه قهری همانند تحریم های ضد انسانی آمریکا علیه کوبا، اقدامات همه جانبه ای را در جهت رفع خلاهای موجود حقوقی و نظارتی بین المللی معمول دارند. برخی از تلاشهای اکثریت جامعه بین المللی علیه زورگویی مذکور که در چارچوب سازمان ملل مورد پیگیری قرار گرفته است عبارتند از:

- تصویب دهها قطعنامه محکومیت این گونه تحریم ها و تبیین تعهدات کشورها در این زمینه از منظر حقوق بین الملل^۱،
- ایجاد سازوکار ویژه ای در زمره نهادهای تابعه شورای حقوق بشر با عنوان گزارشگر ویژه بررسی پیامدهای منفی تدابیر یکجانبه قهری بر بهره مندی از حقوق بشر که با تصویب قطعنامه ۲۷/۲۱ در سال ۲۰۱۴ در شورای حقوق بشر محقق شد و گزارشگر مزبور طی سالهای فعالیت تاکنون، یک نقش پیشرو و تحرک بخش در نظام بین الملل برای مبارزه علیه این پدیده سیطره طلبانه و ضد انسانی ایفا کرده است،

^۱. فهرست مفصل قطعنامه های تصویبی در این زمینه از سوی مجمع عمومی ملل متحد، کمیسیون حقوق بشر و شورای حقوق بشر را در صفحه

مربوط به این موضوع در سامانه کمیسر عالی حقوق بشر می توان ملاحظه نمود:

<https://www.ohchr.org/en/special-procedures/sr-unilateral-coercive-measures/resolutions-and-decisions-mandate>

- تعیین روز بین المللی در تقویم مناسبت های سازمان ملل با عنوان «روز بین المللی نفی اقدامات یکجانبه قهری» که با تصویب قطعنامه ای در اجلاس ۷۹ مجمع عمومی در ۱۶ ژوئن ۲۰۲۵ انجام شد و هر ساله باید چهارم دسامبر با این مناسبت گرامی داشته شود.

علیرغم همه این تلاشهای رسمی و فعالیت های گسترده در جامعه مدنی و هزاران کتاب و مقاله و پایان نامه و یادداشت که در سطح جهانی در محکومیت زورگویی از طریق تحریم های غیر قانونی و ضد انسانی و رد پیامدهای غیر انسانی آن نشر یافته است، متأسفانه دولت های زورگوه تنها از اقدامات ضد انسانی دست نکشیده اند بلکه با آمدن ترامپ بر کرسی اداره دولت آمریکا و نفی چند جانبه گرایی بین المللی از سوی او و بازگشت به قانون جنگل، شاهد توسعه زورگویی از طریق اقدامات یکجانبه قهری و حتی گسترش توسل به زور با کاربرد انواع ابزارهای مسلحانه و اقدامات متجاوزانه هستیم. در چنین وضعیتی، طبیعتاً پیگیری هر اقدام ضد سیطره طلبی جهانی و در خدمت صلح و همبستگی جامعه بشری، وظیفه ای اخلاقی و انسانی است.

به تازگی در ۱۴ نوامبر ۲۰۲۵ در کمیته سوم مجمع عمومی ملل متحد برابر روال هر ساله، قطعنامه ای علیه اقدامات یکجانبه قهری به تصویب رسید که از سوی امور پژوهشی کمیسیون مناسب دیده شد با فوریت به فارسی برگردان شود تا امکان بهره برداری بیشتر برای مخاطبان فارسی زبان فراهم شود. ترکیب آرای این قطعنامه (۱۲۱ رای موافق، ۵۶ رای مخالف، منفی و بدون رای ممتنع) به خوبی نشان می دهد که اکثریت جامعه جهانی بر علیه زورگویی و نقض حقوق انسانی هستند. در نقطه مقابل، دولت های غربی و متحدان و تابعان آنها مانند هر سال در مقابل این قطعنامه صف آرای کردند تا نشان دهند که براحتی تن به شکل گیری نظم عادلانه بین المللی نمی دهند و گزارشات تکان دهنده پیامدهای ضد انسانی تحریم های یکجانبه از جمله آنچه بر سر بیماران یا کودکان و دیگر گروههای آسیب پذیر در بسیاری از جوامع تحت تحریم آمده است برای آنها اهمیتی ندارد. بیهوده نیست که برخی نویسندگان نوشته و گفته اند که از نگاه تحریم گران، تنها در صورتی که کشورهای مورد هدف اقدامات یکجانبه قهری چون حاکمان کنونی سوریه عمل کنند شرایط تغییر می کند. آمریکا و دولت های اروپایی تحریم گر در سوریه پس از فروپاشی رژیم اسد، دست اسرائیل را باز گذاشتند که هر حمله ای مایل است به سوریه انجام دهد و بخشهایی از خاک این کشور را بر موارد قبلی اشغالگری خود بیفزاید، با انفعال حاکمان کنونی سوریه دول غربی زمینه سفید شویی و رفع سابقه تروریستی و پایان دهی به اختصاص جایزه برای دستگیری آنها و چشم بستن بر کشتار هزاران شهروند سوری به ویژه در مناطق علوی نشین توسط نیروهای حاکم بر سوریه را در پیش گرفتند و در نهایت، با اطمینان از تحقق منافع نامشروع خود اعلام داشتند که ابزارهای فشار تحریمی جای خود را به قراردادهای پذیرش

شروط سپردگی و انقیاد می دهند و البته اسرائیل مجاز است که هم چنان هر وقت لازم دید به سوریه حمله کند یا نیروهایش وارد خاک این کشور شوند!

امید است آشنایی مخاطبان ارجمند با این واقعیات تلخ جامعه جهانی آنها را مصمم تر سازد که برای دفاع از حقوق ملی و بین المللی خود و نفی هر گونه سیطره گری و نقض حقوق انسانی از هر گونه تلاشی فروگذاری نکنند و البته یکی از اقدامات مثبت، جلوگیری از انواع فسادهایی است که تحریم ها در پی دارد و متأسفانه برخی در سطوح ملی و فراملی نهایت سو استفاده گری را به عمل می آورند. هم چنین هر گونه فرصت برای دیپلماسی و تعامل هوشمندانه با کشورها در جهت لغو تحریم ها یا بی اثر کردن آنها را نباید از دست داد و از همه مهم تر در سطح ملی همواره باید تلاش کرد تا حقوق انسانی به بهترین وجه رعایت شود و سو مدیریت ها امکان پنهان شدن پشت مقوله تحریم ها و توجیه سو عملکردهای خود را پیدا نکند.

امور پژوهشی، آموزشی و ترویجی کمیسیون حقوق بشر اسلامی ایران

آذرماه ۱۴۰۴

♦ نویسنده: کمیته سوم مجمع عمومی مل متحد، اجلاس سالانه هشادم مجمع عمومی، پائیز ۱۴۰۴ / ۲۰۲۵
♦ متصدی روند برگردان انگلیسی به فارسی: محدثه نخودچی، دانش پژوه دکترای حقوق بین الملل و همیار کمیسیون / ویرایش و نهایی سازی متن در امور پژوهشی کمیسیون حقوق بشر اسلامی ایران، آذرماه ۱۴۰۴
♦ شناسه متن: ۰۴/۳/۳۰۶

هر گونه نقل مطالب گزارش حاضر یا باز نشر جزئی یا کلی آن با ذکر ماخذ و رعایت استناد به امور پژوهشی کمیسیون حقوق بشر اسلامی ایران، مجاز است.

قطعنامه مجمع عمومی سازمان ملل در زمینه حقوق بشر و اقدامات قهری یکجانبه [از جمله نفی تحریم ها]

A/C.۳/۸۰/L.۴۰

جلسه هشتادم [سالانه مجمع عمومی سازمان ملل]

کمیته سوم [مجمع عمومی سازمان ملل]

دستور کار بند ۷۱ (ب):

ترویج و حمایت از حقوق بشر: مسائل حقوق بشر، از جمله رویکردهای جایگزین برای بهبود بهره‌مندی مؤثر از حقوق بشر و آزادی‌های اساسی

ارائه پیش نویس قطعنامه توسط کشور کوبا

[متن قطعنامه:]

مجمع عمومی، با یادآوری تمام قطعنامه‌های قبلی خود در این زمینه، که جدیدترین آنها قطعنامه ۷۹/۱۶۷ مورخ ۱۷ دسامبر ۲۰۲۴، و تصمیم ۱۸/۱۲۰ شورای حقوق بشر مورخ ۳۰ سپتامبر ۲۰۱۱^۲ و قطعنامه‌های شماره ۲۴/۱۴ مورخ ۲۷ سپتامبر ۲۰۱۳،^۳ ۲۷/۲۱ مورخ ۲۶ سپتامبر ۲۰۱۴،^۴ ۳۰/۲ مورخ ۱ اکتبر ۲۰۱۵،^۵ ۳۶/۱۰ مورخ ۲۸ سپتامبر ۲۰۱۷،^۶ ۳۷/۲۱ مورخ ۲۳ مارس ۲۰۱۸،^۷ ۴۰/۳ مورخ ۲۱ مارس ۲۰۱۹،^۸ ۴۳/۱۵ مورخ ۲۲ ژوئن ۲۰۲۰،^۹ ۴۶/۵ مورخ ۲۳ مارس ۲۰۲۱،^{۱۰} ۴۹/۶ مورخ ۳۱ مارس ۲۰۲۲،^{۱۱} ۵۲/۱۳ مورخ ۳ آوریل ۲۰۲۳،^{۱۲} قطعنامه‌های ۵۵/۷ مورخ ۳ آوریل ۲۰۲۴ و ۵۸/۳ مورخ ۲ آوریل ۲۰۲۵،^{۱۳} و همچنین قطعنامه‌های قبلی شورا و [نهاد قبل آن یعنی] کمیسیون حقوق بشر، با تأکید مجدد بر اصول و مفاد مربوطه مندرج در منشور حقوق و وظایف اقتصادی دولت‌ها مصوب مجمع عمومی در قطعنامه ۳۲۸۱، بخش بیست و نهم، مورخ ۱۲ دسامبر ۱۹۷۴، به ویژه ماده ۳۲ آن، که در آن اعلام شد هیچ دولتی

^۲ See Official Records of the General Assembly, Sixty-sixth Session, Supplement No. ۵۳A and corrigendum (A/۶۶/۵۳/Add.۱ and A/۶۶/۵۳/Add.۱/Corr.۱), chap. III.

^۳ Ibid., Sixty-eighth Session, Supplement No. ۵۳A (A/۶۸/۵۳/Add.۱), chap. III.

^۴ Ibid., Sixty-ninth Session, Supplement No. ۵۳A and corrigenda (A/۶۹/۵۳/Add.۱, A/۶۹/۵۳/Add.۱/Corr.۱ and A/۶۹/۵۳/Add.۱/Corr.۲), chap. IV, sect. A.

^۵ Ibid., Seventieth Session, Supplement No. ۵۳A (A/۷۰/۵۳/Add.۱), chap. III.

^۶ Ibid., Seventy-second Session, Supplement No. ۵۳A (A/۷۲/۵۳/Add.۱), chap. III.

^۷ Ibid., Seventy-third Session, Supplement No. ۵۳ (A/۷۳/۵۳), chap. IV, sect. A.

^۸ Ibid., Seventy-fourth Session, Supplement No. ۵۳ (A/۷۴/۵۳), chap. IV, sect. A.

^۹ Ibid., Seventy-fifth Session, Supplement No. ۵۳ (A/۷۵/۵۳), chap. IV, sect. A.

^{۱۰} Ibid., Seventy-sixth Session, Supplement No. ۵۳ (A/۷۶/۵۳), chap. V, sect. A.

^{۱۱} Ibid., Seventy-seventh Session, Supplement No. ۵۳ (A/۷۷/۵۳), chap. VI, sect. A.

^{۱۲} Ibid., Seventy-eighth Session, Supplement No. ۵۳ (A/۷۸/۵۳), chap. V, sect. A.

^{۱۳} Ibid., Seventy-ninth Session, Supplement No. ۵۳ (A/۷۹/۵۳), chap. IV, sect. A.

^{۱۴} Ibid., Eightieth Session, Supplement No. ۵۳ (A/۸۰/۵۳), chap. V, sect. A.

نمی‌تواند از اقدامات اقتصادی، سیاسی یا هر نوع دیگری برای مجبور کردن دولت دیگر به منظور به دست آوردن تبعیت آن [دولت] در اعمال حقوق حاکمیتی‌اش استفاده یا آن را تشویق [به این انقیاد] کند، با یادآوری گزارش‌های دبیرکل [سازمان ملل] در مورد اجرای قطعنامه‌های مجمع عمومی شماره‌های ۵۲/۱۲۰ مورخ ۱۲ دسامبر ۱۹۹۷^{۱۵}، و ۵۵/۱۱۰ مورخ ۴ دسامبر ۲۰۰۰^{۱۶}، با تأکید بر اینکه اقدامات و تدابیر قهری یکجانبه مغایر با حقوق بین‌الملل، حقوق بین‌الملل بشردوستانه، منشور سازمان ملل متحد و هنجارها و اصول حاکم بر روابط صلح‌آمیز بین کشورها است، با به رسمیت شناختن ویژگی جهانشمول، غیرقابل تفکیک، وابسته و مرتبط به هم کلیه حقوق بشر، و در این راستا با تأکید مجدد بر حق بر توسعه به عنوان بخش جدایی‌ناپذیر همه حقوق بشر، با یادآوری سند نهایی شانزدهمین کنفرانس وزیران و اجلاس گرامیداشت جنبش دول غیرمتعهد که از ۲۳ تا ۲۷ می ۲۰۱۱ در بالی، اندونزی برگزار شد^{۱۷}، و سند نهایی نوزدهمین اجلاس سران دولتها یا حکومت‌های کشورهای غیرمتعهد که در ۱۹ و ۲۰ ژانویه ۲۰۲۴ در کامپالا برگزار شد، و اسناد مصوب در اجلاس‌ها و کنفرانس‌های قبلی که در آنها کشورهای عضو جنبش [عدم تعهد] موافقت کردند با اقدامات قهری یکجانبه و ادامه اعمال آنها مخالفت کرده و آنها را محکوم نمایند، همچنین به تلاش‌ها برای لغو مؤثر آنها ادامه دهند، و نیز از سایر کشورها بخواهند که همانطور که مجمع عمومی و سایر ارکان سازمان ملل متحد خواسته‌اند، همین کار را انجام دهند و از کشورهای اعمال‌کننده این اقدامات بخواهند که آنها را به طور کامل و فوری لغو کنند، همچنین با یادآوری اینکه در کنفرانس جهانی حقوق بشر که از ۱۴ تا ۲۵ ژوئن ۱۹۹۳ در وین برگزار شد، از کشورها خواسته شد از هرگونه اقدام یکجانبه که مطابق با حقوق بین‌الملل و منشور [ملل متحد] نیست و موانعی را برای روابط تجاری بین کشورها ایجاد می‌کند و مانع تحقق کامل همه حقوق بشر می‌شود^{۱۸} و همچنین آزادی تجارت را به شدت تهدید می‌کند، خودداری نمایند، با در نظر گرفتن تمام ارجاعات به این مسئله در اعلامیه کپنهاگ در مورد توسعه اجتماعی، مصوب اجلاس جهانی توسعه اجتماعی در ۱۲ مارس ۱۹۹۵^{۱۹}، اعلامیه و برنامه عمل پکن، مصوب چهارمین کنفرانس جهانی زنان در ۱۵ سپتامبر ۱۹۹۵^{۲۰}، اعلامیه کیوتو در مورد شهرها و سکونتگاه‌های انسانی پایدار برای همه و طرح اجرایی کیوتو برای

^{۱۵} A/۵۳/۲۹۳ and A/۵۳/۲۹۳/Add.۱.

^{۱۶} A/۵۶/۲۰۷ and A/۵۶/۲۰۷/Add.۱.

^{۱۷} A/۶۵/۸۹۶-S/۲۰۱۱/۴۰۷, annex I

^{۱۸} See A/CONF.۱۵۷/۲۴ (Part I), chap. III.

^{۱۹} Report of the World Summit for Social Development, Copenhagen, ۶-۱۲ March ۱۹۹۵ (United Nations publication, Sales No. E.۹۶.IV.۸), chap. I, resolution ۱, annex I

^{۲۰} Report of the Fourth World Conference on Women, Beijing, ۴-۱۵ September ۱۹۹۵ (United Nations publication, Sales No. E.۹۶.IV.۱۳), chap. I, resolution ۱, annexes I and II.

دستور کار جدید شهری، مصوب کنفرانس سازمان ملل متحد در مورد مسکن و توسعه پایدار شهری در ۲۰ اکتبر ۲۰۱۶^{۲۱}، همچنین مطابق با سند نهایی اجلاس سازمان ملل متحد برای تصویب دستور کار توسعه پس از ۲۰۱۵، و همچنین دستور کار توسعه پایدار ۲۰۳۰ و تعهدات سویا (Sevilla) [در مورد در مورد تأمین مالی برای توسعه و ایجاد پلتفرم وام گیرندگان]^{۲۲}،

با یادآوری قطعنامه ۷۰/۱ مجمع عمومی مورخ ۲۵ سپتامبر ۲۰۱۵ با عنوان «دگرگونی جهان ما: دستور کار ۲۰۳۰ برای توسعه پایدار»، که در آن از کشورها اکیداً خواسته شده است از اعلام و اعمال هرگونه اقدام یکجانبه اقتصادی، مالی یا تجاری که مطابق با حقوق بین‌الملل و چارچوب منشور سازمان ملل متحد نیست و مانع دستیابی کامل به توسعه اقتصادی و اجتماعی، به ویژه در کشورهای در حال توسعه می‌شود، خودداری کنند، با ابراز نگرانی در مورد تأثیر منفی اقدامات قهری یکجانبه بر روابط بین‌المللی، تجارت، سرمایه‌گذاری و همکاری [بین‌المللی]

با اذعان به اینکه اقدامات قهری یکجانبه به طور نامتناسبی بر افراد در موقعیت‌های آسیب‌پذیر تأثیر می‌گذارد، و در این راستا با ابراز نگرانی شدید از اینکه در برخی کشورها، وضعیت کودکان به طور نامطلوبی تحت تأثیر اقدامات یکجانبه‌ای قرار می‌گیرد که مطابق با حقوق بین‌الملل و منشور نیستند و موانعی را برای روابط تجاری بین کشورها ایجاد می‌کنند، مانع تحقق کامل توسعه اجتماعی و اقتصادی می‌شوند و رفاه جمعیت در کشورهای آسیب‌دیده را به خطر می‌اندازند، و پیامدهای ویژه‌ای برای زنان، کودکان، از جمله نوجوانان، سالمندان و افراد دارای معلولیت دارند، عمیقاً با ابراز نگرانی از اینکه، علیرغم توصیه‌های اتخاذ شده در مورد این مسئله توسط مجمع عمومی، شورای حقوق بشر، کمیسیون حقوق بشر و کنفرانس‌های اخیر سازمان ملل متحد، و برخلاف حقوق بین‌الملل عمومی و منشور [ملل متحد]، اقدامات قهری یکجانبه همچنان با تمام پیامدهای منفی آنها برای فعالیت‌های اجتماعی - بشردوستانه و توسعه اقتصادی و اجتماعی کشورهای در حال توسعه، از جمله اثرات فراسرزمینی آنها، همچنان اعلام و اجرا می‌شوند و در نتیجه موانع بیشتری را برای بهره‌مندی کامل از تمام حقوق بشر توسط مردم و افراد تحت صلاحیت سایر کشورها ایجاد می‌کنند،

با در نظر گرفتن تمام اثرات فراسرزمینی هرگونه اقدامات، سیاست‌ها و رویه‌های یکجانبه قانونی، اداری و اقتصادی با ماهیت قهری علیه فرآیند توسعه و ارتقای حقوق بشر در کشورهای در حال توسعه که موانعی را برای تحقق کامل همه حقوق بشر ایجاد می‌کند،

^{۲۱} Resolution ۷۱/۲۵۶, annex.

^{۲۲} Resolution ۷۹/۳۲۳, annex

با تأکید مجدد بر اینکه اقدامات قهری یکجانبه مانع اصلی اجرای اعلامیه حق به توسعه^{۲۳} و دستور کار ۲۰۳۰ برای توسعه پایدار هستند،

با اذعان به تأثیر منفی اقدامات قهری یکجانبه، که مطابق با حقوق بین‌الملل یا منشور [ملل متحد] نیستند و با تلاش‌های جهانی برای پاسخ و بهبودی از بیماری همه‌گیر ویروس کرونا (کووید-۱۹)، که یکی از بزرگترین چالش‌های جهانی در تاریخ سازمان ملل متحد بوده است، و با ظرفیت‌های کشورهای هدف برای دسترسی برابر به واکسن‌های ایمن، با کیفیت، موثر، در دسترس و مقرون به صرفه و سایر ابزارها برای پاسخ به و بهبودی از بیماری همه‌گیر کووید-۱۹- [مخالف می‌باشند]،

با ابراز نگرانی از این واقعیت که فراوانی، نوع، هدف و دامنه اعمال اقدامات قهری یکجانبه، که مطابق با حقوق بین‌الملل یا منشور [ملل متحد] نیستند، در عرصه بین‌المللی به شدت گسترش یافته است، همچنین با ابراز نگرانی از آثار منفی وارده بر حقوق انسانها ناشی از اجرای گسترده و بیش از حد اقدامات قهری یکجانبه در بین مؤسسات مالی، شرکت‌های حمل و نقل، از جمله هواپیمایی کشوری، و سایر نهادهایی که کالاها و خدمات آنها در ارائه کمک‌های بشردوستانه به جمعیت‌های آسیب‌پذیر ضروری است، با یادآوری بند ۲ ماده ۱ مشترک در میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی^{۲۴} و میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی^{۲۵} که از جمله مقرر می‌دارند: در هیچ موردی نمی‌توان افراد را از وسایل امرار معاش خود محروم کرد،

با توجه به تلاش‌های مستمر گروه کاری نامحدود شورای حقوق بشر در مورد حق به توسعه، و با تأکید مجدد بر معیارهای آن، به ویژه اینکه اقدامات قهری یکجانبه یکی از موانع اجرای اعلامیه حق به توسعه است،

۱. از همه کشورها می‌خواهد که اتخاذ یا اجرای هرگونه اقدامات یکجانبه‌ای را که مطابق با حقوق بین‌الملل، حقوق بین‌الملل بشردوستانه، منشور سازمان ملل متحد و هنجارها و اصول حاکم بر روابط صلح‌آمیز بین کشورها، به ویژه آن‌هایی که ماهیت قهری دارند و تمام اثرات فراسرزمینی آن‌ها، که موانعی را برای روابط تجاری بین کشورها ایجاد می‌کنند و در نتیجه مانع تحقق کامل حقوق مندرج در اعلامیه جهانی حقوق بشر^{۲۶} و سایر اسناد بین‌المللی حقوق بشر، به ویژه حق افراد و ملت‌ها برای توسعه می‌شوند، متوقف کنند.

۲. قویاً از کشورها می‌خواهد که از اعلام و اعمال هرگونه اقدامات اقتصادی، مالی یا تجاری یکجانبه که برخلاف حقوق بین‌الملل و منشور [ملل متحد] است و مانع دستیابی کامل به توسعه پایدار اقتصادی و اجتماعی، به ویژه در کشورهای در حال توسعه می‌شود، خودداری کنند.

^{۲۳} Resolution ۴۱/۱۲۸, annex.

^{۲۴} See resolution ۲۲۰۰ A (XXI), annex.

^{۲۵} Ibid.

^{۲۶} Resolution ۲۱۷ A (III).

۳. از کشورها می‌خواهد که از تهیه فهرست‌های غیرقانونی و یکجانبه، مانند فهرست ادعایی کشورهای حامی تروریسم که [در ماهیت خود] یک اقدام قهری یکجانبه است و اصول اساسی حقوق بین‌الملل، از جمله اصل برابری حاکمیت کشورها، ممنوعیت مداخله در امور داخلی کشورها و اصل حل و فصل مسالمت‌آمیز اختلافات بین‌المللی را نقض می‌کند، خودداری کنند.

۴. از همه کشورها می‌خواهد که هیچ اقدام یکجانبه‌ای را که مطابق با حقوق بین‌الملل و منشور [ملل متحد] نیست و مانع دستیابی کامل به توسعه اقتصادی و اجتماعی توسط جمعیت کشورهای آسیب‌دیده، به ویژه کودکان و زنان، رفاه آنها و ایجاد موانعی برای بهره‌مندی کامل از حقوق بشر آنها، از جمله حق هر کس به سطح زندگی مناسب برای سلامت و رفاه خود و حق او به غذا، مراقبت‌های پزشکی و آموزش و خدمات اجتماعی لازم می‌شود، اتخاذ نکنند و همچنین اطمینان حاصل کنند که از غذا و دارو به عنوان ابزاری برای فشار سیاسی استفاده نمی‌شود.

۵. قویاً به ماهیت فراسرزمینی آن دسته از اقداماتی که علاوه بر [آنچه گفته شد]، حاکمیت کشورها را تهدید می‌کنند، اعتراض دارد و در این زمینه از همه کشورهای عضو می‌خواهد که این اقدامات را به رسمیت نشناسند و اعمال نکنند، و همچنین در صورت لزوم، اقدامات اداری یا قانونی را برای مقابله با اعمال یا اثرات فراسرزمینی اقدامات قهری یکجانبه اتخاذ کنند؛

۶. اعمال و اجرای یکجانبه و مداوم اقدامات قهری یکجانبه توسط برخی قدرت‌ها را محکوم می‌کند و این اقدامات را با تمام اثرات فراسرزمینی آنها، به عنوان ابزارهایی برای فشار سیاسی یا اقتصادی علیه هر کشوری، به ویژه علیه کشورهای در حال توسعه، که با هدف جلوگیری از اعمال حق تصمیم‌گیری آزادانه این کشورها در مورد نظام‌های سیاسی، اقتصادی و اجتماعی خود اتخاذ شده‌اند، و به دلیل اثرات منفی این اقدامات بر تحقق تمام حقوق بشر بخش‌های وسیعی از جمعیت آنها، به ویژه کودکان، زنان، سالمندان و افراد دارای معلولیت دارد، نفی می‌کند؛

۷. نگرانی عمیق خود را [نسبت به این] که در برخی کشورها، وضعیت کودکان به طور نامطلوبی تحت تأثیر اقدامات یکجانبه [تحریم‌ها] قرار گرفته است و [این عملکردها] برخلاف موازین بین‌المللی و منشور [ملل متحد] بوده و باعث ایجاد موانعی برای روابط تجاری بین کشورها و مانع تحقق کامل توسعه اجتماعی و اقتصادی می‌شوند و رفاه جمعیت کشورهای آسیب‌دیده را به خطر می‌اندازند، و پیامدهای خاصی برای زنان، کودکان، از جمله نوجوانان، سالمندان و افراد دارای معلولیت دارند؛ ابراز می‌کند.

۸. مجدداً تأکید می‌کند که کالاهای ضروری مانند غذا و دارو، از جمله واکسن‌ها، نباید به عنوان ابزاری برای فشار و اجبار سیاسی، به ویژه در شرایط وجود چالش‌های سلامت جهانی، مورد استفاده قرار گیرند و تحت هیچ شرایطی نباید مردم از وسیله امرار معاش و توسعه خود محروم شوند؛

۹. درخواست دبیرکل در تاریخ ۲۶ مارس ۲۰۲۰ مبنی بر لغو تحریم‌هایی که ظرفیت کشورها را برای پاسخگویی به بیماری همه‌گیر کووید-۱۹- تضعیف می‌کنند و بیانیه کمیسر عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد در تاریخ ۲۳ مارس ۲۰۲۰ مبنی بر لزوم کاهش یا تعلیق تحریم‌های [ناظر به بخش‌های مختلف یک کشور] با توجه به تأثیر بالقوه ناتوان‌کننده آنها بر سلامت و حقوق بشر را در این خصوص یادآور می‌شود؛

۱۰. تعهد خود را نسبت به همکاری بین‌المللی و چندجانبه‌گرایی و حمایت قوی خود را از نقش محوری نظام ملل متحد در واکنش جهانی به بیماری‌های همه‌گیر، قابل سرایت و سایر فوریت‌های بهداشتی و بهبودی از آنها مجدداً تأیید می‌کند؛

۱۱. تأکید می‌کند که بیماری همه‌گیر کووید-۱۹- آثار کوتاه‌مدت و بلندمدت اقدامات قهری یکجانبه بر خلاف حقوق بین‌الملل یا منشور [ملل متحد] را بر بهره‌مندی از همه حوزه‌های حقوق مدنی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی [انسانها] آشکار کرد؛

۱۲. از کشورها و آژانس‌های مربوطه سازمان ملل متحد می‌خواهد که اقدامات مشخصی را برای کاهش تأثیر منفی اقدامات قهری یکجانبه بر کمک‌های بشردوستانه، که باید مطابق با قطعنامه ۴۶/۱۸۲ مجمع عمومی مورخ ۱۹ دسامبر ۱۹۹۱ ارائه شود، انجام دهند؛

۱۳. از کشورهای عضو که اقدامات قهری یکجانبه را آغاز کرده‌اند، می‌خواهد که به اصول حقوق بین‌الملل، منشور [ملل متحد]، اعلامیه‌های سازمان ملل متحد و کنفرانس‌های جهانی و قطعنامه‌های مربوطه پایبند باشند و با لغو چنین اقداماتی در اسرع وقت، خود را به تعهدات و مسئولیت‌های ناشی از اسناد بین‌المللی حقوق بشر که عضو آنها هستند، متعهد نشان دهند.

۱۴. در این زمینه، حق همه مردم برای تعیین سرنوشت خود را که به موجب آن می‌توانند آزادانه وضعیت سیاسی خود را تعیین کرده و آزادانه توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی خود را دنبال کنند، مجدداً تأیید می‌کند.

۱۵. یادآوری می‌کند که طبق اعلامیه اصول حقوق بین‌الملل در مورد روابط دوستانه و همکاری بین کشورها مطابق با منشور سازمان ملل متحد، مندرج در ضمیمه قطعنامه ۲۶۲۵ مجمع عمومی مورخ ۲۴ اکتبر ۱۹۷۰، و اصول و مفاد مربوطه مندرج در منشور حقوق و وظایف اقتصادی کشورها، که توسط مجمع در قطعنامه ۳۲۸۱ اعلام شده است، به ویژه ماده ۳۲ آن، هیچ کشوری نمی‌تواند از اقدامات اقتصادی، سیاسی یا هر نوع دیگر از این نوع اقدامات، برای مجبور کردن کشور دیگری در [پذیرش انقیاد در نحوه] اعمال حقوق حاکمیتی خود و کسب هرگونه امتیاز از آن [کشور] استفاده یا آن را تشویق کند.

۱۶. تمام تلاش‌ها برای اعمال اقدامات قهری یکجانبه را زیر سؤال برده و از شورای حقوق بشر [سازمان ملل] می‌خواهد که در وظیفه خود در رابطه با اجرای حق به توسعه و [جلوگیری از] تأثیر منفی اقدامات [یکجانبه قهری] از

جمله از طریق تصویب و اعمال فراسرزمینی قوانین ملی که با حقوق بین‌الملل مطابقت ندارند، به طور کامل عمل کند؛

۱۷. از کمیسر عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد می‌خواهد که در راستای انجام وظایف خود برای ترویج، تحقق و حمایت از حق به توسعه و با توجه به آثار [منفی] مداوم اقدامات قهری یکجانبه بر جمعیت کشورهای در حال توسعه، در گزارش سالانه خود به مجمع عمومی، به قطعنامه حاضر استناد نماید؛

۱۸. بر این واقعیت تأکید می‌کند که اقدامات قهری یکجانبه یکی از موانع اصلی اجرای اعلامیه حق به توسعه و دستور کار ۲۰۳۰ برای توسعه پایدار است^{۲۷}، و در این راستا از همه کشورها می‌خواهد که از اعمال یکجانبه اقدامات قهری اقتصادی و اعمال فراسرزمینی قوانین ملی که مغایر با اصول تجارت آزاد هستند و مانع توسعه کشورهای در حال توسعه می‌شوند، همانطور که توسط گروه کاری نامحدود شورای حقوق بشر در مورد حق به توسعه [این نکات] به رسمیت شناخته شده است، خودداری کنند؛

۱۹. اذعان می‌کند که در اعلامیه اصول مصوب در مرحله اول اجلاس جهانی جامعه اطلاعاتی که از ۱۰ تا ۱۲ دسامبر ۲۰۰۳ در ژنو برگزار شد، از کشورها^{۲۸} قویاً خواسته شد که از هرگونه اقدام یکجانبه که مطابق با حقوق بین‌الملل و منشور سازمان ملل متحد در ساخت جامعه اطلاعاتی نیست، اجتناب و خودداری کنند؛

۲۰. بند ۳۰ سند نهایی اجلاس سازمان ملل متحد برای تصویب دستور کار توسعه پس از ۲۰۱۵ با عنوان «دگرگون کردن جهان ما: دستور کار ۲۰۳۰ برای توسعه پایدار» را مجدداً تأیید می‌کند، که در آن از کشورها اکیداً خواسته شده است که از اعلام هرگونه اقدام یکجانبه اقتصادی، مالی یا تجاری که مطابق با حقوق بین‌الملل و منشور سازمان ملل متحد نیست و مانع دستیابی کامل به توسعه اقتصادی و اجتماعی، به ویژه در کشورهای در حال توسعه می‌شود، خودداری کنند؛

۲۱. تصمیم شورای حقوق بشر در قطعنامه ۲۷/۲۱ خود برای انتصاب گزارشگر ویژه ناظر بر آثار منفی اقدامات قهری یکجانبه بر بهره‌مندی از حقوق بشر را یادآوری می‌کند و از کار انجام شده در انجام مأموریت او استقبال می‌کند؛

۲۲. گزارش گزارشگر ویژه [ناظر بر] آثار منفی اقدامات قهری یکجانبه بر بهره‌مندی از حقوق بشر^{۲۹} را مورد توجه قرار می‌دهد؛

۲۳. تصمیم شورای حقوق بشر [سازمان ملل] در قطعنامه ۵۴/۱۵ مورخ ۱۱ اکتبر ۲۰۲۳^{۳۰}، مبنی بر تمدید مأموریت گزارشگر ویژه به مدت سه سال، همانطور که در قطعنامه ۲۷/۲۱ شورا آمده است را یادآوری می‌کند؛

^{۲۷} Resolution ۷۰/۱.

^{۲۸} A/C.۲/۵۹/۳, annex, chap. I, sect. A.

^{۲۹} A/۸۰/۲۰۸.

^{۳۰} See Official Records of the General Assembly, Seventy-eighth Session, Supplement No. ۵۳A (A/۷۸/۵۳/Add.۱), chap. III, sect. A

۲۴. از دبیرکل و کمیسر عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد می‌خواهد که تمام منابع انسانی و مالی لازم را برای اجرای مؤثر مأموریت گزارشگر ویژه فراهم کنند و همچنین از آنها می‌خواهد که در انجام وظایف خود در رابطه با ارتقاء و حمایت از حقوق بشر، به قطعنامه حاضر توجه لازم را مبذول داشته و آن را فوراً مورد بررسی قرار دهند؛

۲۵. یادآوری می‌کند که شورای حقوق بشر [سازمان ملل] به گزارش پیشرفت مبتنی بر تحقیق کمیته مشورتی خود که حاوی توصیه‌هایی در مورد سازوکارهای ارزیابی تأثیر منفی اقدامات قهری یکجانبه بر بهره‌مندی از حقوق بشر و ارتقاء پاسخگویی^{۳۱} است، توجه کرده است؛

۲۶. همچنین بحث اولین میزگرد دوسالانه در مورد موضوع اقدامات قهری یکجانبه و حقوق بشر که توسط شورای حقوق بشر [سازمان ملل] در سال ۲۰۱۵ برای افزایش آگاهی از تأثیر منفی اقدامات قهری یکجانبه بر بهره‌مندی از حقوق بشر در کشورهای هدف و غیر هدف برگزار شد را یادآوری می‌کند و از شورا دعوت می‌کند تا بحث‌های میزگرد دوسالانه که در شصتمین جلسه شورا برگزار شد، در مورد تأثیر اقدامات قهری یکجانبه بر حق غذا و امنیت غذایی و پایداری بیش از حد [برخی کشورها به رعایت این اقدامات خلاف] را پیگیری کند؛

۲۷. از شورای حقوق بشر و دفتر کمیسر عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد دعوت می‌کند تا به توجه و بررسی راه‌های مقابله با تأثیر منفی اعمال اقدامات قهری یکجانبه بر بهره‌مندی از حقوق بشر ادامه دهند؛

۲۸. حمایت خود را از دعوت شورای حقوق بشر [سازمان ملل] از همه گزارشگران ویژه و سازوکارهای موضوعی موجود شورا در زمینه حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، برای توجه لازم در محدوده وظایف مربوطه خود، به تأثیر و پیامدهای منفی اقدامات قهری یکجانبه بر بهره‌مندی از حقوق بشر را مجدداً تأکید می‌کند؛

۲۹. با تمایل فراوان بیان می‌کند که پیشنهادات مندرج در گزارش گزارشگر ویژه در مورد تأثیر منفی اقدامات قهری یکجانبه بر بهره‌مندی از حقوق بشر را مورد توجه قرار می‌دهد و از گزارشگر ویژه می‌خواهد که در گزارش خود به مجمع عمومی در هشتاد و یکمین جلسه آن، اطلاعات بیشتری در مورد روند بحث در مورد پیشنهادات [ارائه شده] خود در شورای حقوق بشر بیان نماید؛

۳۰. از گزارشگر ویژه [ناظر بر آثار منفی اقدامات قهری یکجانبه بر بهره‌مندی از حقوق بشر] می‌خواهد که در هشتاد و یکمین جلسه [مجمع عمومی سازمان ملل]، گزارشی در مورد اجرای قطعنامه حاضر و تأثیر منفی اقدامات قهری یکجانبه بر بهره‌مندی کامل از حقوق بشر به مجمع عمومی ارائه دهد؛

۳۱. از دولت‌ها دعوت می‌کند تا با گزارشگر ویژه در انجام مأموریتش، از جمله از طریق ارائه نظرات و پیشنهادات در مورد پیامدها و اثرات منفی اقدامات قهری یکجانبه بر بهره‌مندی کامل از حقوق بشر، همکاری کامل داشته باشند؛

^{۳۱} A/HRC/۲۸/۷۴.

۳۲. تصمیم می‌گیرد که این مسئله را در هشتاد و یکمین جلسه [مجمع عمومی سازمان ملل] تحت عنوان فرعی «مسائل حقوق بشر، از جمله رویکردهای جایگزین برای بهبود بهره‌مندی مؤثر از حقوق بشر و آزادی‌های اساسی» از بند «ارتقا و حمایت از حقوق بشر» با اولویت ویژه بررسی کند.

